

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi, mikko.huuskonen@tem.fi

Viite: TEM 1015/03.01.01/2018, TEM002:00/2018

LAUSUNTO ESITYKSESTÄ KORKEAKOULUKEKSINTÖLAIN MUUTTAMISEKSI

Hallituksen esitysluonnoksessa on tunnistettu ja kuvattu hyvin nykyainsäädäntöön liittyvät ongelmat ja muut hankaluudet korkeakouluissa syntyvien keksintöjen kaupallistamisessa. Valitettavasti esitys ei kuitenkaan muuta nykyainsäädäntöä vastaamaan havaittuihin ongelmiin. **Selkeintä olisi sisällyttää korkeakoulut työsuhdekeksintölakiin ja tehdä sinne tarvittavat muutokset.**

Nykyisen lainsäädännön keskeinen ongelma on sen tekemä ero avoimeen tutkimukseen ja sopimustutkimukseen ja keksintöoikeuksien määräytyminen tämän mukaan. Avoin tutkimus on lain määritelmän mukaan korkeakoulun omalla rahoituksella tekemää tutkimusta ja sopimustutkimus sellaista, jossa on mukana muualta saatua tutkimusrahoitusta. Avoimessa tutkimuksessa keksintöoikeudet kuuluvat keksijälle itselleen ja sopimustutkimuksessa korkeakoululle.

Oikeuksien erottelu hankaloittaa korkeakoulussa syntyneiden keksintöjen hyödyntämistä ja pahimmillaan estää sen. Tyypillisesti tutkimustuloksen kehittäminen tutkimusideasta tulokseen ja siirrettäväksi hyödynnettäväksi pitää sisällään rahoitusta useasta eri lähteestä useammassa eri hankkeessa.

Nykylaki tukee kaupallistamista, kun oikeudet ovat joko kokonaisuudessaan korkeakoululla tai kokonaisuudessaan tutkijalla. Usein näin ei ole, vaan immateriaalioikeuksien omistajuus hajaantuu korkeakoulun ja yksittäisten työntekijöiden kesken. Kun oikeudet syntyneisiin tutkimustuloksiin on hajautettu, vaikeutuu syntyneiden immateriaalioikeuksien hallinta ja siirto kaupallistavalle toimijalle.

Tietokoneohjelmien työryhmä toteaa kuuluvan korkeakoulukeksintölain piiriin silloin, kun ne ovat olennainen osa keksintöä tai välttämättömät keksinnön toimivuudelle. Lain soveltamisessa on kuitenkin epäselvyyttä, joten tämän periaatteen kirjaaminen selkeästi lakiin on tarpeen.

Korkeakoulukeksintölaki koskee myös ammattikorkeakouluja, mutta ammattikorkeakouluissa tehtävän tutkimuksen ja sen kaupallistamisen erityispiirteitä ei esityksessä mainita. Ammattikorkeakoulujen keskeinen tehtävä on palvella ja kehittää työelämää niin koulutuksessa kuin tutkimustoiminnassa. Epäselvä tilanne keksintöoikeuksissa ei tue ammattikorkeakouluja tässä tehtävässä.

Hallituksen esitys ei tuo selkeyttä keksintöoikeuksiin. Selkeintä olisi, että oikeudet keksintöihin siirtyisivät työsuhdekeksintölain mukaisesti. Korkeakoulutyönantajalla on yksittäistä tutkijaa kattavampi osaaminen ja taloudellinen kantokyky edistää korkeakoulukeksintöjen levittämistä ja hyödyntämistä esimerkiksi siirtämällä oikeudet kaupallistavalle toimijalle, kuten tutkijoiden tai muiden henkilöiden perustamalle tai olemassa olevalle yrittäjälle.

Sivistystyönantajat ry

Teemu Hassinen
Toimitusjohtaja

Heikki Holopainen
Elinkeinopoliittinen asiantuntija